

Encyklopedie

Jaký je rozdíl mezi lékem a doplňkem stravy?

V poslední době se stále více setkáváme s informacemi o přípravcích, které nám pomohou řešit nejrůznější obtíže a zdravotní problémy, případně posílí naši imunitu. Nacházíme je v novinách, časopisech, útočí na nás na internetu, slyšíme je v rozhlasu, vidíme v televizi. Lidé většinou ani nepřemýšlejí o tom, zda se jedná o doplňky stravy, nebo o léky, často ani nevědí, že je nutné tyto dva pojmy rozlišovat. Někdy mají problém s oddělením těchto dvou kategorií i zdravotníci. Jak se tedy rychle orientovat? Kde najít spolehlivé informace?

Nepostradatelným zdrojem informací o lécích (léčivých přípravcích) registrovaných v ČR je pro zdravotnické odborníky (lékaře a farmaceuty) Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL). Na jeho internetových stránkách (www.sukl.cz) mohou snadno vyhledávat informace v Databázi registrovaných léčiv. Zde lze u každého léku najít nejen souhrn údajů o přípravku (SPC, Summary of Product Characteristics), ale také text příbalové informace pro pacienty (PIL).

SÚKL se však nyní snaží poskytovat dostupné informace o lécích i ostatním lidem. Proto vytvořil Informační portál pro veřejnost (www.leky.sukl.cz). Zde je možné najít nejen informace o všech lécích registrovaných v ČR, ale je tu zvlášť vydělena skupina léků volně prodej-

Léčivé přípravky (léky) procházejí před svým uvedením na trh registračním řízením, v jehož rámci je hodnocena jakost, bezpečnost a účinnost přípravku ve vymezených léčebných či preventivních indikacích. Účinnost a indikace u léčivého přípravku jsou podloženy výsledky provedených klinických studií. Bezpečnost léčivých přípravků je pravidelně sledována a vyhodnocována po celou dobu, kdy je léčivý přípravek uváděn do oběhu, a to jak ze strany držitele rozhodnutí o registraci, tak ze strany SÚKL.

Citovali jsme přesně z webu SÚKL. Z těchto definic si snadno odvodíme, že doplněk stravy nemůže být doporučován například pro léčbu zánětlivých onemocnění, pro prevenci opakovaných zánětů, pro stavy po úrazech, po operacích apod.

Jak je rozeznat?

Encyklopedie SÚKL nám také poradí, jak rychle poznáme, jestli se jedná o doplněk stravy, nebo o lék. „Na obalu doplňku stravy musí být podle právních předpisů uvedeno označení ‚doplněk stravy‘. U některých doplňků stravy se lze setkat s tzv. číslem HEM. Jedná se o jednací číslo rozhodnutí, pod kterým byl pro daný výrobek v minulosti vydán Ministerstvem zdravotnictví ČR souhlas s uváděním výrobku do oběhu jako potraviny. Na obalu a v příbalové informaci léčivého přípravku, kterému byla v rámci registračního řízení udělena registrace, musí být podle právních předpisů uvedeno tzv. registrační číslo.“

Pro rozlišení doplňku stravy a léku je možné dát ještě jednu velmi jednoduchou radu – nenajdeme-li název přípravku v databázi registrovaných léčiv na stránkách www.sukl.cz, jedná se s největší pravděpodobností o doplněk stravy, i kdyby byl doporučován k léčení sebevětšího počtu onemocnění. V kompetenci SÚKL jsou pouze léky. Použití doplňků stravy schvaluje Ministerstvo zdravotnictví ČR (www.mzcr.cz) ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem (www.szu.cz). Pokud

Na www.leky.sukl.cz najdete všechny zásadní informace

ných – tedy těch, které si můžeme koupit v lékárně bez receptu. Tyto přípravky se označují zkratkou OTC (over the counter) a právě tato skupina léků je někdy zaměňována či směřována s doplňky stravy, protože ty také kupujeme většinou v lékárně bez lékařského předpisu.

Jak je tedy rozlišit a jaká je vlastně definice pojmu lék a doplněk stravy? Zde nám opět pomůže zmiňovaný Informační portál pro veřejnost. Kromě řady dalších velice užitečných informací tam najdeme také Encyklopedii SÚKL (www.leky.sukl.cz/encyklopedie) a v ní mimo jiné kapitolu Co nejsou léčiva? Tam se dozvíme, jaký je rozdíl mezi léčivým přípravkem a doplňkem stravy.

Doplněk stravy versus lék

„Doplňky stravy jsou potraviny, které se od potravin pro běžnou spotřebu odlišují vysokým obsahem vitaminů, minerálních látek nebo jiných látek s nutričním nebo fyziologickým účinkem, a které byly vyrobeny za účelem doplnění běžné stravy spotřebitele na úroveň příznivě ovlivňující jeho zdravotní stav. Účinky deklarované výrobcem nejsou nikým ověřovány, protože u doplňků stravy není posuzována jejich účinnost. Nejsou tedy určeny k léčbě či prevenci (předcházení) onemocnění.“

chceme mít stoprocentní jistotu, můžeme se obrátit s dotazem na Tiskové a informační oddělení SÚKL například e-mailem info@sukl.cz.

Vědět víc

Portál nabízí mimo jiné také seznam lékáren v ČR, kde můžeme najít i to, která lékárna má internetový prodej či nepřetržitou službu 24 hodin. Dále jsou zde dostupné informace o klinických studiích probíhajících v ČR se srozumitelným vysvětlením terminologie vztahující se k této problematice (tady mohou načerpat užitečné poučení i zdravotníci). Lze tu také najít údaje o interakcích léků, o výskytu nelegálních přípravků, upozornění na padělky léčiv v ČR a řadu dalších informací. Lidé mohou prostřednictvím tohoto portálu sami hlásit nežádoucí účinky léků. Vše doplňuje slovník cizích slov zejména z oblasti medicíny, farmakologie a farmacie, takže s jeho pomocí si lze „přeložit“ například nesrozumitelnou lékařskou zprávu.

Můžeme shrnout, že Informační portál pro veřejnost SÚKL je skutečně významným příspěvkem k „farmakologické osvětě“ pro nejširší veřejnost, která by měla pomoci k orientaci v dosti nepřehledné džungli současných nabídek.